© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

Örök vita, hogy melyik szót kell magyarítani, és melyiket kell jövevényszóként megtartani. Most nem szeretném újra elővenni a többször lerágott csontot, hogy miért is jobb hosszú távon szerkezetről és nem architektúráról beszélni, vagy hogy az informatikát tanulók miért értik meg könnyebben a gyorstár működésének alapjait, mint a cache szerkezetét. Ehelyett inkább egy részt szeretnék idézni a Magyar Helyesírási Szótárból:
„202. Az egymással érintkező nyelvek mindig adnak át egymásnak, és vesznek át egymástól közszavakat is, tulajdonneveket is.
a) Az idegen eredetű közszavak idő múltával jövevényszavakká válhatnak, azaz olyannyira meghonosodhatnak, hogy más nyelvből való származásuk feledésbe merül. A jövevényszavakat ezért mindig magyarosan írjuk.
Az olyan szavakat, amelyeknek más nyelvi eredete még többé-kevésbé nyilvánvaló, idegen szavakként tartjuk számon. Ha egy latin betűs írású nyelvből átvett, általános fogalmat jelölő idegen szó közkeletűvé válik, eredeti írásmódját a magyar kiejtést tükröző formával váltjuk fel. Az idegen szavakat tehát aszerint írjuk már magyar vagy még idegen írásmód szerint, hogy mennyire haladtak előre a jövevényszóvá válás útján...”
Érthető, nem? Tehát a jövevényszóvá válás feltétele, hogy olyannyira honosodjon meg az adott szó, hogy már ne is emlékezzünk rá, melyik nyelvből származik. Nyilván a szabályzat létrehozása óta a világ sokat változott, hiszen ennek értelmében semelyik számítástechnikai szót nem írhatnánk le magyar kiejtés szerint. Vagy mutassatok nekem egyetlen informatikust, aki nem tudja, hogy a fájl szó honnan ered. A szöveg szerint nyilvánvaló az ebből származó következtetés:
„A jövevényszavakat ezért mindig magyarosan írjuk.” Hogy mi jövevényszó, és mit kell még idegen eredetű szónak tekinteni, nos, erre nem kapunk útmutatást.
A további szöveg alapján azonban mondhatjuk, hogyha egy szó közkeletűvé válik, magyar kiejtés szerint kell írni. Közkeletű, de milyen körökben? Mert informatikusok között közkeletű a bútsztrep, a risztart, a félőr (aranyosak így leírva, nem?) és még rengeteg olyan szó, amit az informatikával nem, vagy csak érintőlegesen foglalkozók egyáltalán nem használnak.
Nyilván meg kell húzni a határt valahol, de félő, hogy akárhol húzzuk meg, erőszakot teszünk vagy a szaknyelven, vagy a magyar nyelven. A minap találkoztam egy hazai kiadó új könyvében egy féloldalas magyarázattal, amelyben kifejti, hogy miért is kell ma már a hacker helyett hekkert használni. Merthogy már általánosan használt szó.
Az már csak egy fura fintort csal az arcomra, hogy a következő sorban kijelenti, hogy a cracker szót viszont így, az angol írásmód szerint használja, nem pedig (a „testvérével” párhuzamosan) krekkernek.
Ebből is látszik, hogy az idegen eredetű és jövevényszavak körül nagyobb a kavarodás, mint az kívánatos volna, és ahogy egy ismerősöm mondta, arra aztán hiába várunk, hogy az akadémikusok teremtsenek rendet, hiszen egy-egy ilyen szó átrágása tovább tart, mint ameddig egyáltalán a szó eredete ismert. Azt pedig már tudjuk, hogy egy ilyen hosszú ideig nyújtott vita mit eredményez. A nyelvben gyökeret ver a hekkerborzalom, mint az öreg tölgy, utána pedig sopánkodhatunk, hogy „szép magyar anyanyelvünk”, meg hogy „egységes, egészséges nyelvtan”, ősi, szent nyelvünkre keresztet vethetünk.
Elismerem, azoknak, akik routerként tanulták az útválasztót, nehéz megszokni, hogy létezik ennek a fura szerkezetnek magyar neve is; más pedig büszkén vallja, hogy ő bizony a világ nagy hackerei közé tartozik, szemében sejtelmes csillogással és egy kis bizsergéssel a lapockái között, hiszen érzi a szemben álló fél csodálkozó félelmét az ismeretlen, de felettébb vonzó titulus kapcsán – annak a „hackernek” hiába magyarázzuk, hogy sok magyar párja van már ennek a szónak is, egyenesen sértőnek, trónfosztónak érzi, ha egyszerűen leszámítógépbetyározzuk vagy leszakizzuk. Igaz, ebben az esetben nem keverné össze minden riporter a szakembereket az önjelölt betörőkkel, sőt nem adna ki egy egyébként biztonsággal foglalkozó óriáscég olyan matricát, hogy „Vírusoknak és hackereknek belépni tilos”, de akkor hogyan is röhöghetnénk nagyokat, hogy még ez az óriáscég is annyira felületes (képzetlen?), hogy nem fordít figyelmet a hacker és a cracker – azaz a szakember és a kalóz – közötti különbségre…

---

betörő (cracker) – programok, rendszerek stb. feltörését végző, általában rosszindulatú vagy törvényekbe ütköző céllal tevékenykedő ember.
betyár (hacker) – általában magasan képzett, biztonsági megoldásokban jártas rendszergazda vagy programozó, aki a törvénysértés szándéka nélkül foglalkozik a különböző rendszerek sebezhetőségével, biztonsági réseivel, képességeivel.
cracker → betörő, kalóz.
előugró menü → helyi menü.
felbukkanó menü → helyi menü.
hacker – betyár, szaki.
helyi menü – a grafikus felületek egy eleméhez tartozó menü, amelyet általában az egér jobb gombjával az adott elemen kattintva jeleníthetünk meg.
kalóz lásd: betörő.
kombinált lista → lenyíló lista
kombipanel → lenyíló lista
legördülő menü – némely nyersfordításban megtalálható furaság. (Egy menü egyébként szokása szerint lenyílik.) Általában a gombmenü (egy gombhoz tartozó menü, amely a gombra kattintással jeleníthető meg) helyett hibásan használt kifejezés.
lenyíló lista – a grafikus felület eleme, s mely egy beviteli mezőből és egy ikonból (általában egy lefelé mutató nyíl) áll, az ikon segítségével a beviteli mezőhöz tartozó értéklista jeleníthető meg.
monolithic → tömbös szerkezetű
monolitikus → tömbös szerkezetű (a monolit szó szerint terméskövet jelent)
robosztus → általában hibásan használt szó. Sőt szinte csak hibásan használják, főleg az erős, hatékony, egységes, terhelhető, üzembiztos szavak valamelyike helyett.
robust → robosztus
tömbös szerkezetű (monolithic) – olyan program, amely nem modulokra bontva készült, hanem egy nagy egységként létezik. Egy bizonyos méret felett a kód nehezen kezelhetővé válik, főleg csoportos fejlesztések esetén előbb-utóbb eljutunk az „ősállatprogram” állapotához (nagy, okos, és senki sem érti, hogy működik).
szaki lásd: betyár.